

El llenguatge

Perquè ho sàpiguen

25/VII/1979

Insistim de nou sobre l'ús de la conjunció final perquè i ho fem una mica a contracor perquè és una qüestió que hom pot trobar a totes les gramàtiques, fins i tot a les més elementals, i que ha estat reiteradament comentada a la nostra columna i a totes les que l'han precedida amb el mateix objectiu. Però ara darrerament hem observat tantes i tantes vegades, en diverses revistes i publicacions, i fins i tot en textos signats per publicistes molt solvents i ben informats, que hom ignora el valor final de la conjunció perquè i recorre en lloc seu a un calc de la conjunció del castellà, que ens hem decidit a tocar aquest punt un altre cop.

Dit ben curt, la conjunció de finalitat, en català, és perquè igual que la conjunció de causa. I dit altrament, perquè és alhora una conjunció de causa i de finalitat. En una oració com M'impaciento perquè triga el terme d'enllaç perquè és una conjunció de causa: el fet que algú trigui és la causa de la meva impaciència. I en una oració com Escric perquè em llegeixi el mateix mot d'enllaç és una conjunció de finalitat: que algú em llegeixi és la finalitat que em mou a escriure. Però com que la conjunció de finalitat, en castellà, és «para que», tots els qui es deixen influir per aquest model —que, com hem dit, són encara una munió— transformen el segon dels nostres exemples en aquesta construcció inadmissible: «Escric per a que (o per a que) em llegeixi». Anàlogament, oracions com Va anar a cal metge perquè li fes una radiografia. Estudia perquè l'aprovin. Ho expliquem perquè ho sàpiguen. ~~duen~~ com a terme d'enllaç la conjunció de finalitat perquè que molta substituirien, indogudament, per «per a que».

El conjunt per a que és en alguns casos correcte: gairebé sempre en oracions interrogatives: Per a que serveix? No se per a que ho volen. Per a que equival aleshores a per a quina cosa. Però considerant l'aplicació incorrecta tan general d'aquest conjunt, cal sempre maijar-se'n, volem dir, assegurar-se del que hom vol dir, i no vacillar mai a recórrer al perquè final, com a equivalent del «para que» del castellà. Afegim-ni encara que aquest terme introdueix sempre una oració subordinada amb el verb en subjuntiu i que ni equivalen les locucions a fi que i per tal que.

Albert Jané